

Program

2024-02-01				
Tid	A	B	C	
10.00	Kaffe och incheckning			
10.15	Inledning (kursinnehåll) inkl ISPO			GUL, DR
10.30	Vilka, varför, när och på vilken nivå?			AJ, GUL
11.20	Prov (online)			
12.00	Lunch o utställning			
	Tvärprofessionella seminariegrupper			
13.00	Fotamp			HÖ
14.10	U-bensamp			LNH
15.20	Fika o utställning			
15.40	Lår- o knäamp			GUL
16.50	Osseointegration (samtliga deltagare)			KH
17.20	Avslutning av dagen			
19.00	Middag			

2024-02-02		
08.00	Behandling och mobilisering innan protesförsörjning*	HL/MR
09.00	Proteteknik*	DL/AJ
10.00	Kaffe och utställning	
10.30	Early training*	LS
11.30	Komplikationer*	GUL, AJ
12.00	Lunch och utställning	
13.00	Smärtlindring o fantomsmärtor*	PB
13.45	SwedAmp*	SS
14.15	Sammanfattning + prov	GUL
14.45	Momentum*	CL
14.55	Avslutning (15:00)	
	Gul markering: indelning i 3 grupper	
	* deltagare från JU	

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

PROV (online)

- Skicka e-post till:
- Daniel.gustafsson@teamolmed.se
- Fråga efter länk till Amputationskursen

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Varför, när och på vilken nivå ska vi amputera?

Gert-Uno Larsson
MD, Orthopedic surgeon
Ystad Sweden

...moving beyond physical disability

När ska vi amputera?

När alternativet är värre!

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Amputationsindikationer

- Vitalindikation: Gangrän med toxisk påverkan och/eller sepsis som är livshotande
- Svår ischemisk smärta: Opiatkrävande eller resistent mot andra högpotenta analgetika och där kärlkirurgiska möjligheter är uttömda
- Kroniskt sår utan läknings potential: Speciellt djupa sår över senor och leder
- Betydande funktionshinder: Sår eller deformitet med varaktigt nedsatt gångförmåga
- Trauma: Omfattande skador utan möjlighet till rekonstruktiva ingrepp

Amputationsindikationer

- Specialfall: Komplicerade frakturer hos äldre eventuellt kärlsjuka patienter, med sår-läkningsproblem eller infektion. Allvarliga infektioner i frakturer med osteosyntesmaterial eller kring ledproteser.
- Tumörer: Generellt ovanligt men då inte sällan yngre patienter
- Infektioner: Progredierande sårinfektion. Nekrotiserande fasciit eller andra allvarliga mjukdelsinfektioner där fasciotomi eller andra kirurgiska åtgärder inte är tillräckliga

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

När ska vi amputera?

Timing:

Akut kirurgi:

- Vid påverkat allmäntillstånd
  - SIRS (systemic inflammatory response syndrome)
- Vid hastigt progredierande infektion
  - Nekrotiserande fasciit
- Vid hastigt progredierande gangrän?

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

SIRS (Systemiskt InflammationsResponsSyndrom)

- Kroppstemperatur som överstiger 38 grader eller underskrider 36 grader
- Hjärtfrekvens över 90 slag per minut (takykardi)
- Takypné: andningsfrekvens över 20 per minut
- Antal cirkulerande vita blodkroppar understigande 4000/ μl (leukopeni) eller överstigande 12000/ μl (leukocytos).

När ska vi amputera

Vid planerad amputation:

- Informerat samtycke till amputation
- Mjukdelsskada som omöjliggör användbar fot
- Ishemi där kärlkirurgisk rekonstruktion är utesluten

Akut kontra planlagt

Fördelar med planerad kirurgi:

- Tid till utredning
- Tid till optimering
  - Infektion
  - Diabetes
  - Vätskebalans
  - Smärtbehandling
- Erfaren (ortoped)-kirurg

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Rätt nivå

- Avvägning mellan läkningspotential och postoperativ funktion
- Vissa nivåer är mer utmanande för ortopedingenjörerna
- Ovan eller nedom knät är en vattendelare för de geriatriska patienterna
- På yngre patienter finns större anledning och möjlighet att bevara längd

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Amputationsfall

- Diabetiker
- Sår i >3 månader
- Djup infektion i tån
- Dicloxacillin 1g X 4

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Tre veckor efter
amputation inkl
metatarsalhuvud II

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Två månader
efter
amputationen

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Val av amputationsnivå

Underbensamputation

Sittstabilitet

Protesanpassning

Funktion

Läkning

Knäledsamputation

Sittstabilitet

*

Protesanpassning

Funktion

Läkning

Lårbensamputation

Sittstabilitet

Protesanpassning

Funktion

Läkning

I förhållande till de andra nivåerna.

Case

Diabetiker med Charcotfot

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

- Lång stump för Charcotfot, ger bra gångförmåga

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Bilaterala knäexartikulationer

Ger bra sittande balans, proteser är inte att tänka på i det här fallet

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Malignitet kan leda till
ännu mera uppseende-
väckande åtgärder

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Van Ness Rotationsplastik

(a)

(b)

Den uppenbara vägen är inte alltid rätt

Diabetes

47 år

Vikt >140 kg

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

11. July 2012

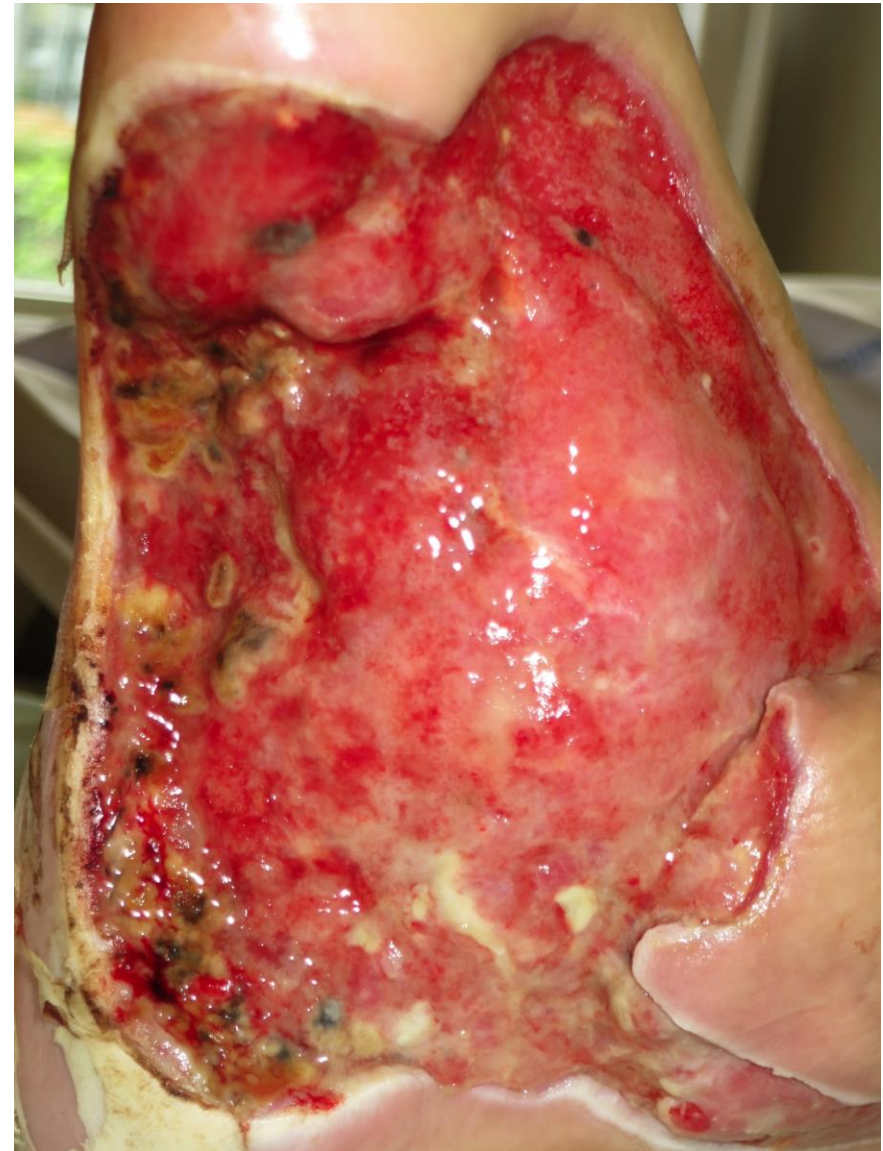
12. July 2012

Day 8

Day 18

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Day 21

När ska vi inte amputera?

Patientens beslut

Patienten vill inte trots tydlig information om konsekvenserna

Kirurgens beslut

Om amputationen inte förlänger livet eller påtagligt minskar lidandet

”Rätten att dö med båda fötterna kvar”

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS

Bra information om amputationer

[Amputation av nedre extremitet.pdf](https://kunskapsstodforvardgivare.se/download/18.5242224a17ce9bd8a66bf/1636015501203/Amputation%20av%20nedre%20extremitet.pdf)
(kunskapsstodforvardgivare.se)

<https://kunskapsstodforvardgivare.se/download/18.5242224a17ce9bd8a66bf/1636015501203/Amputation%20av%20nedre%20extremitet.pdf>

INTERNATIONAL
SOCIETY FOR PROSTHETICS
AND ORTHOTICS